

IN MEMORIAM

LEONĪDS NOVICKIS
(11.12.1950–29.12.2017)

2017. gada 29. decembrī mūžībā aizgāja Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) korespondētājloceklis, RTU Goda darbinieks (2015), Datorzinātnes un informācijas tehnoloģijas fakultātes (RTU DITF) Programmatūras inženierijas katedras vadītājs profesors *Dr. habil. sc. ing.* Leonīds Novickis.

L. Novickis dzimis 1950. gada 11. decembrī Rīgā. 1968. gadā pabeidzis Rīgas 9. vidusskolu ar sudraba medaļu, L. Novickis iestājās Rīgas Tehniskajā universitātē (toreiz – Rīgas Politehniskais institūts; RPI) Datorzinātnes un informācijas tehnoloģijas fakultātē (toreiz – Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultātē; ASTF), kuru sekmīgi absolvēja 1973. gadā ar kvalifikāciju «inženieris-matemātiķis».

Pēc RPI beigšanas L. Novickis strādājis ASTF ESM matemātiskā nodrošinājuma katedrā par pasniedzēju un 1977. gadā iestājās ASTF aspirantūrā. 1980. gadā L. Novickis aizstāvēja tehnisko zinātņu kandidāta disertāciju «Automatizēto apmācības sistēmu lingvistiskais nodrošinājums» profesora Leonīda Nicecka vadībā un strādāja par vecāko zinātnisko līdzstrādnieku ESM matemātiskā nodrošinājuma katedrā.

L. Novickis aktīvi piedalījās automatizētās apmācības sistēmas *KONTAKTS/OS* izstrādē, kas tika plaši lietota mācību procesā vairākās augstskolās. Kā sistēmas izstrādātājs L. Novickis ar kolēģiem 1980. gadā tika apbalvots ar Padomju Savienoto Republiku Savienības (PSRS) Tautas Saimniecības sasniegumu izstādes bronzas medaļu.

1984. gadā L. Novickis tika ievēlēts par docentu. 1990. gadā LZA aizstāvēja tehnisko zinātņu doktora disertāciju par tēmu «Dialoga līdzekļi uz lingvistisko un matemātisko modeļu pamatā». L. Novickis ir ceturtais zinātnieks PSRS, kurš aizstāvēja doktora disertāciju datorizētās apmācības tehnoloģiju jomā.

1992. gadā L. Novickis tika nostrificēts par Latvijas Republikas inženierzinātņu habilitēto doktoru un ievēlēts par profesoru. No

1998. gada – valsts profesors Lietišķo datorsistēmu programmatūras specializācijā. No 2006. gada – LZA korespondētājloceklis.

No 1992. gada L. Novickis strādāja RTU Informātikas un programmēšanas katedrā profesora amatā, no 1999. gada viņš bija Lietišķo datorsistēmu programmatūras profesora grupas vadītājs, no 2014. gada – Programmatūras inženierijas katedras vadītājs.

Profesors L. Novickis bija RTU promocijas padomes «RTU P-07» loceklis, RTU promocijas padomes «RTU P-21» priekšsēdētājs, Transporta un sakaru institūta promocijas padomes «Telemātika un loģistika» loceklis, Latvijas Universitātes (LU) Profesoru padomes loceklis, RTU Profesoru padomes loceklis, RTU senators, DITF domes loceklis, Latvijas Zinātņu padomes (LZP) eksperts. 2010. gadā L. Novickis tika ievēlēts par LZP inženierzinātņu un datorzinātnes 2. NEK locekli. Viņš piedalījies 17 starptautisko konferenču un semināru organizēšanā.

Profesors L. Novickis kā projekta vadītājs, virziena vadītājs, zinātniskais koordinators un vadītājs no RTU puses piedalījies vairāku Eiropas Komisijas starptautisko projektu, valsts pētījumu programmas projektu, LZP un ERAF projektu īstenošanā.

L. Novicka galvenā zinātniskā un inženierdarbība bija saistīta ar uz tīmekļa tehnoloģijām balstītu lietišķās programmatūras izstrādi, biznesa lietojumu izstrādi, datorizēto apmācību, e-loģistiku, programmatūras izstrādes metodēm un tehnoloģijām.

Pedagoģiskajā darbībā profesors L. Novickis vienmēr centās ieviest un lietot modernas mācību metodes. Viņš vadīja nodarbības tādos studijuursos kā: «Adaptīvas datu apstrādes sistēmas», «Lietišķo datorsistēmu programmatūra», «Lietišķās intelektuālās sistēmas», «E-biznesa risinājumi», «Intelektuālo lietišķo datorsistēmu uzbūves metodes», «Dialogu intelektuālās sistēmas» u. c. L. Novicka vadībā aizstāvēti seši promocijas, daudzi maģistra un bakalaura darbi. Viņš ir vairāku mācību grāmatu, e-mācību līdzekļu un vairāk nekā 150 zinātnisko darbu autors.

Mēs atceramies viņu kā brīnišķīgu, spilgtu un talantīgu cilvēku, kas dzīvoja interesantu, radošu dzīvi. Viņš bija cilvēks ar unikālu pieredzi un zināšanām, kurš vienmēr bija gatavs dalīties savās zināšanās ar jauniešiem, lai atbalstītu, virzītu pa pareizo ceļu.

Mums visiem ļoti pietrūks profesora L. Novicka, šā gudrā un sirsnīgā cilvēka, viņa profesionālo un cilvēcisko īpašību.

RTU Programmatūras inženierijas katedras kolēģi
[Publicēts LZA mājaslapā]

KĀRLIS ROCĒNS
(03.03.1939–14.09.2017)

2017. gada 14. septembrī mūžībā aizgāja RTU profesors, Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) akadēmiķis, RTU Goda darbinieks (2012) Kārlis Rocēns.

K. Rocēns dzimis 1939. gadā. 1963. gadā absolvējis Rīgas Politehniskā institūta (RPI) Celtniecības fakultāti. 1967. gadā aizstāvējis doktora disertāciju Ļvovas Politehniskajā institūtā un 1980. gadā ieguvis habilitētā tehnisko zinātņu doktora grādu, aizstāvot disertāciju Maskavas Inženierceltniecības institūtā. 1995. gadā K. Rocēns kļuva par LZA korespondētājlocekli, divus gadus vēlāk – par akadēmiķi.

Darba gaitas K. Rocēns sācis 1957. gadā Latvijas Valsts meliorācijas projektēšanas institūtā. No 1963. gada četrus gadus bijis jaunākais zinātniskais līdzstrādnieks Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Zinātņu akadēmijas (LPSR ZA) Polimēru mehānikas institūta Polimēru stiprības laboratorijā, vēlāk strādājis Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā, LPSR ZA Koksnes ķīmijas institūtā. 1981. gadā kļuvis par docentu RPI Arhitektūras un celtniecības fakultātes Būvkonstrukciju katedrā. No 1985. līdz 1999. gadam bijis šīs katedras profesors un vadītājs. 1993. gadā K. Rocēns kļuva par RTU Būvniecības un rekonstrukcijas institūta direktoru un vadīja institūtu līdz 2004. gadam, kad pārņēma RTU Būvkonstrukciju katedras vadītāja pienākumus. No 2005. līdz 2006. gadam profesors bija RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultātes Būvzinātnes centra direktors. Vēlāk, līdz 2012. gadam, sešus gadus K. Rocēns vadīja RTU Būvniecības un rekonstrukcijas institūtu. No 2001. gada K. Rocēns bija vadošais pētnieks RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultātes Būvniecības un rekonstrukcijas institūtā.

Studentiem profesors K. Rocēns lasīja lekcijas par būvkonstrukcijām, koka, plastmasu, kompozītu materiālu konstrukcijām. Viņa zinātniskās pētniecības darbs bija saistīts ar kompozīto būvmateriālu tehnoloģijām mehānikā un moderno būvkonstrukciju teoriju.

K. Rocēns ir 25 patentu un ap 250 zinātnisko darbu autors, profesors bija vairāku starptautisku un nacionālu projektu vadītājs.

No 1994. līdz 2003. gadam K. Rocēns bija Latvijas Materiālu pētniecības biedrības prezidents. Vairākus gadus – arī Latvijas Būvmateriālu sertifikācijas centra ekspertu komisijas priekšsēdētājs (1999–2002), Latvijas Būvniecības padomes loceklis (2001–2003), Latvijas Būvinženeru savienības biedrs (no 1989), Latvijas Mehānikas nacionālās komitejas loceklis (no 1992), Eiropas Keramikas biedrības padomes loceklis (1995–2003), Maskavas Meža universitātes Koksnes zinātnes reģionālās koordinācijas padomes eksperts (no 1997), Eiropas *COST* tehniskās komitejas loceklis (1999–2005), starptautiskā žurnāla «*Journal of Civil Engineering and Management*» redkolēģijas loceklis.

Profesors K. Rocēns par savu pašizliedzīgo darbu saņēmis dažādas atzinības un balvas, tostarp LPSR ZA pirmās pakāpes balvas (1972, 1980), medaļu «PSRS izgudrotājs» (1984), F. Candra vārdbalvu (2007), Latvijas Būvinženeru savienības apbalvojumu «Jauno būvinženeru sagatavošanā» (2008) un Latvijas Būvinženeru savienības Atzinības rakstu par augsto profesionālas kompetences novērtējumu konkursā «Būvindustrijas gada balva» (2013).

RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultāte
[Publicēts «Zinātnes Vēstnesis», 2017, Nr. 16]

JĀNIS RUDZĪTIS
(18.10.1938–05.07.2018)

Vasaras vidū, 5. jūlijā, mūžības ceļos devās RTU Goda darbinieks (2006), Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes Mašīnbūves tehnoloģijas institūta direktors, Aparātu būvniecības katedras vadītājs, profesors un vadošais pētnieks *Dr. habil. sc. ing.* Jānis Rudzītis.

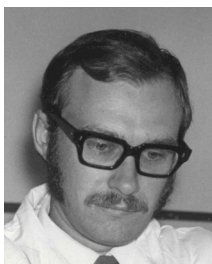
J. Rudzītis dzimis 1938. gada 18. oktobrī Rīgā. 1962. gadā ar izcilību absolvēja RPI Mehānikas fakultāti un sāka darba gaitas savā *Alma mater*. Viņš ilgus gadus strādāja Aparātu būvniecības katedrā, kas atradās Mehānikas fakultātes (1958–1964), Aparātu būvniecības un automatizācijas fakultātes (1964–1993), Transporta un mašīnzinību fakultātes (TMF, 1993–1997, 2003–2015) un Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes (MTAF, no 2015) sastāvā. Sākumā viņš pildīja asistenta pienākumus, 1964. gadā sāka studijas aspirantūrā un 1967. gadā ieguva tehnisko zinātņu kandidāta grādu.

No 1968. līdz 1969. gadam J. Rudziša darbavieta bija Ražošanas procesu mehanizācijas un automatizācijas katedra. Sekoja aktīvs darbs Aparātu būvniecības katedrā – par vecāko pasniedzēju, docenta vietas izpildītāju (1969–1972), vecāko zinātnisko līdzstrādnieku (1972–1974), docentu (1972–1984), profesoru (no 1984). Viņš bija arī katedras vadītājs (1975–1997; 2003–2018). No 1997. līdz 2003. gadam Jānis Rudzītis bija Mēraparātu un metroloģijas profesora grupas vadītājs. 1983. gadā J. Rudzītis ieguva tehnisko zinātņu doktora grādu, 1992. gadā – habilitēto inženierzinātņu doktora grādu.

Profesors bija RPI Rīgas Vakara vispārtehniskās fakultātes dekāns (1971–1973). RTU TMF / MTAF Aparātu būves un ražošanas automatizācijas institūta direktors (1993–2003), Mašīnbūves tehnoloģijas institūta direktors (2003–2018). Profesors kļuva par Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājlocekli mehānikā (1997). 2001. gadā – par RTU profesoru.

Par izcilu ieguldījumu zinātniskajā pētniecībā viņam 2011. gadā piešķirts RTU Gada zinātnieka nosaukums.

RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultāte

AUGUSTS RUPLIS
(05.07.1936–27.02.2018)

27. februārī pārtrūka inženiera ķīmiķa *Dr. habil. chem.* Augusta Rupļa mūžs.

A. Ruplis dzimis Jelgavā un 1954. gadā absolvējis Jelgavas vidusskolu. Studijas viņš iesāka Latvijas Valsts universitātē, bet 1958. gada rudenī tika ieskaitīts atjaunotā Rīgas Politehniskā institūta (RPI) studentu pulkā. 1959. gadā A. Ruplis absolvēja RPI Ķīmijas fakultāti un sāka darba gaitas Rīgas superfosfāta rūpnīcā. No 1960. līdz 1964. gadam viņš turpināja studijas aspirantūrā un paralēli strādāja ķīmijas rūpniecībā.

1965. gadā A. Ruplis sāka strādāt RPI (no 1990 – Rīgas Tehniskā universitāte; RTU) – vispirms par vecāko pasniedzēju (1965–1968), vēlāk docenta vietas izpildītāju un docentu (1968–1985) Fizikālās ķīmijas katedrā, no 1985. līdz 1998. gadam – par docentu Neorganiskās, analītiskās un fizikālās ķīmijas katedrā.

Paralēli no 1973. līdz 1976. gadam viņš bija vieslektors Alžīrijas Naftas, gāzes un ķīmijas institūtā, no 1980. līdz 1983. gadam – Burundijas Universitātē.

Zinātnē viņa skolotāja bija latviešu fizikālķīmiķe, akadēmiķe Lidija Liepiņa (1891–1985), kura vadīja RPI Fizikālās ķīmijas katedru (1958–1972). Akadēmiķes zinātniskajā vadībā A. Ruplis izstrādāja un 1967. gadā aizstāvēja ķīmijas zinātņu kandidāta disertāciju. 1992. gadā A. Ruplis ieguva ķīmijas zinātņu doktora grādu un 1998. gadā – habilitētā ķīmijas zinātņu doktora grādu.

No 1999. līdz 2002. gadam A. Ruplis bija asociētais profesors RTU Ķīmijas tehnoloģijas / Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātē. Studentiem viņš lasīja studiju kursus fizikālajā ķīmijā un koloīdķīmijā.

2003. gadā A. Ruplis kļuva par valsts emeritēto zinātnieku.

A. Rupļa zinātniskās pētniecības galvenais virziens bija sorbcija uz cietiem ķermeņiem. Viņš ir aptuveni 130 zinātnisko un mācību metodisko darbu autors, mācību grāmatu «Fizikālā un koloidālā ķīmija» (1990) un «Ilgtspējīga attīstība» (2010) līdzautors.

Dažus gadus A. Ruplis strādāja arī Latvijas Ķīmijas vēstures muzejā, 2001. gadā piedalījās starptautiskajā konferencē «Muzeji 21. gadsimtā: misija un ekonomiskie modeļi». Kopā ar kolēģiem Uldi Alksni, Ilgaru Grosvaldu, Imantu Meirovicu sarakstījis grāmatas «Ķīmija Rīgas Politehnikumā un Rīgas Politehniskā institūtā» (2001), «Ķīmija Latvijas Universitātē (1919.-1944.)» (2005).

Mūža nogalē pedagogs un zinātnieks A. Ruplis iesaistījās starptautiskos projektos, veicināja mūžizglītību un tālmācību. Viņam patika ceļot. Iepazīstot pasauli un strādājot universitātē, labi noderēja valodu zināšanas – bez dzimtās latviešu valodas viņš bija apguvis arī krievu, angļu, franču un vācu valodas. Franču valodu zinātnieks apguva Maskavā, lai varētu strādāt par vieslektoru Āfrikā.

A. Rupļa mūžs bija bagāts ar dažādiem notikumiem, tostarp – piedzīvojumiem Āfrikā, un tos brīvākos brīžos viņš labprāt atcerējās un stāstīja par tiem laikabiedriem. Viņš prata stāstīt un prata jokot, mēdza arī fantazēt un sapņot par to, kas būs nākotnē.

Profesore Alīda Zigmunde

KASPARS ANDRIS RUTKS

(13.10.1941–04.12.2017)

2017. gada 4. decembrī 76 gadu vecumā mūžības ceļos devās Kaspars Andris Rutks, laikabiedriem pazīstams kā Kaspars Rutks. Viņa dzīve bija cieši saistīta ar RTU, līdz 1990. gadam – Rīgas Politehnisko institūtu (RPI).

K. Rutks 1965. gadā sāka strādāt par Kapitālās celtniecības daļas vadītāju un savus pienākumus veica administratīvi saimnieciskā darba prorektora vadībā. 1965. gadā viņš sāka studijas Celtniecības fakultātes Rūpniecības un civilās celtniecības specialitātē. Studijas K. Rutks beidza 1971. gadā ar inženiera celtnieka kvalifikāciju. Tas bija RPI rektora Aleksandra Veisa darbības laiks, kad darbā pieņēma ne ne vienu vien vīru, kas gribēja strādāt un bija labi darba organizatori. Augstskolas zinības viņi apguva pēc darba, un arī tā bija toreizējā rektora vēlme – ļaut izglītoties tiem, kuros redzēja perspektīvus un vajadzīgus darbiniekus. Tāds rektora acīs bija K. Rutks.

1987. gadā RPI tika izveidots kapitālās celtniecības prorektora amats, kuru uzticēja ilggadējam Kapitālās celtniecības daļas vadītājam K. Rutkam. Kad 1989. gada 24. maijā no institūta aizgāja administratīvi saimnieciskā darba prorektors Arnis Siliņš, K. Rutkam uz laiku nācās pildīt arī administratīvi saimnieciskā darba prorektora pienākumus. Viņš bija pieredzējis darbinieks un abus amatus apvienoja līdz 1991. gada 27. februārim, kad pēc reorganizācijas tika izveidota Administratīvi saimnieciskā daļa. Turpmākajos gados tika veiktas izmaiņas štatu sarakstos, un 1995. gadā kapitālās celtniecības prorektora amatu likvidēja, izveidojot Kapitālās celtniecības daļu. Par tās vadītāju kļuva K. Rutks.

1985. gadā K. Rutkam piešķīra RPI Goda darbinieka nosaukumu. Pēc 20 augstskolā pavadītajiem darba gadiem viņš to bija pelnījis – 1965. gadā sākās Ķīpsalas apbūve, bet līdzekļu trūkuma dēļ darbi tur ne vienmēr veicās. Vajadzēja domāt, sarunāt, darīt pamazām. Reizēm kāda nama celtniecību nācās atlikt, bet kāda cita – pasteidzināt. Lai gan Ķīpsalā visas būves netika uzceltas tik ātri, kā bija plānots, vairāki K. Rutka laikabiedri uzskata, ka viņa ieguldījums salas apbūvē vēl nav gana izvērtēts. Viņi teic, ka bez K. Rutka RPI / RTU Ķīpsalas nebūtu.

K. Rutks pats atzina, ka, neraugoties uz sīkām domstarpībām ar dažiem kolēģiem 20. gadsimta nogalē un 20. un 21. gadsimta mijā, viņš vienmēr paliks RTU patriots.

K. Rutks no darba RTU aizgāja 2000. gadā. Viņam bija citi izaicinājumi, kaut gan – tepat vien jau viņš bija. Kopš 20. gadsimta 90. gadiem būdams starptautisko izstāžu rīkotājsabiedrības «BT-1» tehniskais direktors, vēlāk – SIA «RTU-BT-1» valdes loceklis, K. Rutks atkal risināja problēmas Ķīpsalā, salā, kas vienmēr bija saistīta ar viņa darbu un augstskolu. Tika diskutēts par transporta kustības uzlabojumiem, viņš izstrādāja projektu un rezultātā radās pozitīvas izmaiņas. Tika izstrādāti projekti ēku renovācijai, celtas katlu mājas, lai ekonomētu līdzekļus un RTU būtu jāmaksā mazāk. K. Rutkam bija biznesa domāšana. Un viņš, gadu desmitiem staigājot pa valsts iestādēm un saskaņojot dokumentus, bija daudz mācījies un ieguvis līdzcilvēku uzticību.

Ne jau tikai RTU ēkas, tostarp – Ķīpsalā, saistītas ar viņa mūža veikumu. Būvinženiera roka pielikta skolu būvē, Rīgas dzīvojamajos masīvos Āgenskalna priedēs, Bulļu ielā, Viestura prospektā un citviet Latvijā. K. Rutks bija Latvijas Būvinženieru savienības sertificēts eksperts būvdarbu vadīšanā, būvuzraudzībā, būvprojektu ekspertīzē, tehniskajā apsekošanā, tehnoloģisko iekārtu un to konstrukciju montāžā un projektēšanā, būvinženieru kompleksajā kompetencē visu veidu ēkām.

K. Rutkam galvenais dzīvē bija darbs – tā viņš apgalvoja RTU laikraksta «Jaunais Inženieris» žurnālistei intervijā 2000. gada pavasarī. Nauda viņam nebija galvenais, jo, kā lasāms publicētajā intervijā, «ja dienā es neizdaru vismaz divus pozitīvus darbus un gadā nenododu gatavu vismaz vienu objektu, tad es nevaru dzīvot.»

Pēc K. Rutka palikuši daudzi pozitīvi darbi un nodoti objekti – celtnes, kuru mūžs garāks par cilvēka šīs zemes laiku.

Profesore Alīda Zigmunde

ANDRIS STRAKOVŠ
(27.06.1934–17.09.2017)

2017. gada 17. septembrī mūžībā aizgāja Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) akadēmiķis, RTU Goda darbinieks (2004), RTU emeritētais profesors *Dr. habil. chem.* Andris Strakovs.

A. Strakovs dzimis 1934. gada 27. jūnijā Valmierā. Turpat sāktas skolas gaitas Valmieras septiņgadīgajā skolā, pēc tam – Valmieras vidusskolā. 1952. gadā saņemts atestāts par vidējās izglītības iegūšanu un turpinātas mācības Latvijas Valsts universitātes Ķīmijas fakultātē. 1957. gadā fakultāte pabeigta, saņemot ķīmiķa un vidusskolas ķīmijas skolotāja kvalifikāciju. No 1957. līdz 1959. gadam A. Strakovs strādājis par mācībspēku Daugavpils Pedagoģiskā institūta Ķīmijas katedrā, bet jau 1958. gadā sāktas studijas Rīgas Politehniskā institūta (RPI) Ķīmijas fakultātes Organiskās ķīmijas katedras neklātienas aspirantūrā. Pēc aspirantūras beigšanas un ķīmijas zinātņu kandidāta grāda iegūšanas A. Strakovs strādājis par asistentu un vecāko pasniedzēju RPI Organiskās ķīmijas katedrā, bet no 1964. gada decembra – par pasniedzēju, tad docentu profesores Emīlijas Gudrinieces dibinātajā Smalkās organiskās sintēzes tehnoloģijas (SOST) katedrā. No 1963. gada novembra līdz 1965. gada decembrim A. Strakovs vadīja RPI Arodbiedrības komiteju, bet no 1974. līdz 1985. gadam bija RPI prorektors zinātniskajā darbā.

1975. gadā A. Strakovs aizstāvēja doktora disertāciju «Heterocikli uz 1,3-cikloheksāndionu bāzes», 1977. gadā viņam piešķirts profesora zinātniskais nosaukums. 1985. gada septembrī A. Strakovs atgriezās darbā SOST katedrā, kas tad jau bija pārdēvēta par Bioloģiski aktīvo savienojumu ķīmijas tehnoloģijas katedru, un bija tās vadītājs no 1989. līdz 2000. gadam, pēc tam turpat turpināja strādāt par profesoru.

Pusgadsimtu A. Strakovs nostrādājis RPI / RTU, un arī pēc aiziešanas pensijā viņš turpināja darbību fakultātē, gatavojot un recenzējot rakstus, studentu noslēguma darbus, piedaloties noslēguma darbu aizstāvēšanas sēdēs un «RTU P-01» promocijas padomes darbā. Līdz 2009. gadam A. Strakovs kopā ar emeritēto profesoru Frici Avotiņu un vadošo pētnieci Intu Strakovu turpināja zinātnisko darbu heterociklu ķīmijas jomā.

Profesors paliks bijušo studentu atmiņā kā lielisks orators un izcils lektors – viņš lasīja lekcijas un vadīja laboratorijas darbus smalkās organiskās sintēzes ķīmijā un tehnoloģijā, ārstniecības vielu ķīmijā un tehnoloģijā. Studenti arī tagad mācās no viņa 2007. gadā sarakstītās mācību grāmatas «Ārstniecības vielu ķīmija un tehnoloģija» (A. Strakovs, J. Dzeņītis, N. Jevharitska).

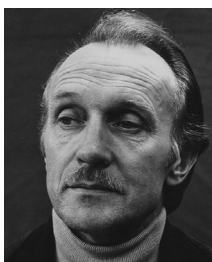
A. Strakovs ir publicējis aptuveni 400 darbu, ieguvis sešas autorapliecības, bijis atbildīgais redaktors un sastādītājs krājumiem «Aleksandrs Veiss dzīvē un darbā» (1988), «Profesors Gustavs Vanags» (1991). Profesora vadībā/līdzvadībā aizstāvētas 10 disertācijas (D. Brutāne, M. Šulca, M. Andaburska, D. Zicāne, M. Opmane, J. Rožkovs, N. Tonkiha, N. Grigane, D. Museļs, M. Vorona).

1992. gadā profesors A. Strakovs ievēlēts par LZA korespondētājlocekli, 1995. gadā – par akadēmiķi. 2004. gadā A. Strakovs saņēma RTU Goda darbinieka nosaukumu, kļuva par RTU emeritēto profesoru un valsts emeritēto zinātnieku. 2005. gadā par ieguldījumu ārstniecības vielu speciālistu sagatavošanā un sasniegumiem heterociklu ķīmijā profesors saņēma LZA un PAS «Grindeks» Gada balvu «Zelta Pūce».

Profesors A. Strakovs bija apveltīts ar izteikti loģisku prātu un savā profesionālajā darbībā – ļoti prasīgs, lietišķs, necieta neorganizētību un acīmredzamu mulķību. Savukārt saviesīgos brīžos no viņa staroja omulība un humors – īpaši prātā paliks viņa asprātīgās galda runas.

Profesora A. Strakova devums zinātnē un augstākās ķīmijas tehnoloģijas izglītībā, jo īpaši ārstniecības vielu ķīmijas tehnoloģijas jomā, dzīvos vēl ilgi pēc viņa.

Profesore Māra Jure, profesors Māris Turks
[Publicēts «Zinātnes Vēstnesis» 2017, Nr. 15]

IVARS STRAUTMANIS

(19.07.1932–21.09.2017)

2017. gada 21. septembra rīts atnesa skumju vēsti Latvijas arhitektu saimei un ikvienam ar Latvijas kultūrvides tēla attīstību un problemātiku saistītam cilvēkam: viņsaules ceļos devies ilggadējais RTU Arhitektūras fakultātes profesors, RTU Goda darbinieks (2012), habilitētais arhitektūras zinātņu doktors un Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) Goda doktors Ivars Strautmanis.

Dažus pēdējos gadus veselības likstu dēļ profesors Strautmanis bija retāk sastopams profesionālos saietos, taču vēl ne pārāk sen viņš allaž bija viena no nozīmīgākajām personām Latvijas arhitektūras svarīgāko aktualitāšu degpunktos. Viņš bija praktizējošs arhitekts, mākslinieks, zinātnieks un pedagogs, kura vadībā izaugušas nu jau vairākas Latvijas arhitektu paaudzes. Arī tā, kas tagad sevi pamatoti pieskaita jau pašai vecākajai.

Ivars Strautmanis izglītību ieguva pašmāju arhitektūras skolā, 1956. gadā absolvēdams toreizējo Latvijas Valsts universitātes Inženierceltniecības fakultātes Arhitektūras nodaļu. Tas bija laiks, kad komunistiskās valdīšanas oficiālajos līmeņos arhitektūra nebija cienā, īstu būvmākslu mēģinot aizstāt ar primitīvu celtni tiražēšanu. I. Strautmanis tomēr atrada iespēju likt lietā savas profesionālās dotības un talantus. Viņš darbojās administratīvos amatos Rīgas pilsētas izpildkomitejas Arhitektūras un celtniecības nodaļā (tagadējā Rīgas Būvvaldē), pievērsās zinātniskiem pētījumiem, būdams līdzstrādnieks kādu brīdi eksistējošajā Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Zinātņu akadēmijas Celtniecības un arhitektūras institūtā, un deva noteiktu piensumu pilsētplānošanā, piedalīdamies Rīgas ģenerālplāna biroja darbā. 1964.–1965. gadā I. Strautmanis bija Rīgas pilsētas galvenais mākslinieks, un tieši tad pēc viņa idejas pilsēta atguva savu vēsturisko ģerboni. 1966. gadā viņš atgriezās savā *Alma mater* kā docētājs, jau būdams arhitektūras zinātņu kandidāts (tagadējā klasifikācijā – zinātņu doktors).

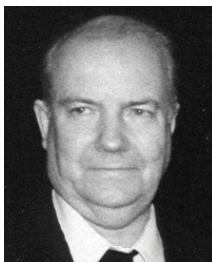
Augstskolā sākās I. Strautmaņa pats ražīgākais devums arhitektūrā. Pēc viņa projektiem jau bija tapusi virkne viengimenes ēku un vasarnīcu,

iekārtoti daudzi tirdzniecības iestāžu interjeri, uzceltas daudzdzīvokļu ēkas, vairākas sporta būves un atpūtas bāzes, kā arī izveidoti memoriāli kompleksi un pieminekļi. Šīs kategorijas darbu klāstā ievērojamākais ir Salaspils memoriālais ansamblis (1967), par kuru 1970. gadā I. Strautmanis kopā ar kolēģiem pelnīti saņēma toreizējā Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā iespējamo augstāko profesionālo atzinību – Ļeņina prēmiju. Tieši ap šo laiku īpaši izvērās viņa zinātniskās pētniecības aktivitātes. 1972. gadā I. Strautmanis ieguva arhitektūras zinātņu doktora (tagadējā klasifikācijā – habilitētā zinātņu doktora) grādu. Viņš bija Latvijā pirmais un ilgāku laiku arī vienīgais arhitekts ar šādu zinātnisko kvalifikāciju. Viņa spalvai pieder simtiem analītisku rakstu par aktuāliem arhitektūras jautājumiem, kas publicēti periodikā un dažādos speciālajos izdevumos. Daudzo sarakstīto grāmatu klāstā pazīstamākās ir «Telpa, kas sākas ar mums» (1967, 130 lpp., kopā ar B. Artmani), «Arhitektūras informatīvi emocionālais potenciāls» (1978, 120 lpp., krievu val.), «Dialogs ar telpu» (1977, 133 lpp.), «Profesija – visa dzīve» (1981, 109 lpp.), «Māksla arhitektūrā» (1982, 100 lpp.), «Padomju Latvijas memoriālie ansambļi» (1986, 149 lpp., kopā ar G. Asari), «Latvijas arhitektūra no senatnes līdz mūsdienām» (1998, 312 lpp., kopā ar J. Krastiņu un J. Dripi), «Lielais Rīgas arhitektūras ceļvedis» (2002, 374 lpp., kopā ar J. Krastiņu) u. c. – visas neuzskaitīsi. Spalva profesora rokā nekad nav rimusi. Pēdējās viņa grāmatas ir «Dzīve arhitektūrā» (2007, 137 lpp.), «Rīga 21. gadsimtā ieejot» (2010, 88 lpp., kopā ar G. Asari), «Latviskā telpa» (2011, 157 lpp.), «Rīga – plānotā un veidotā» (2012, 68 lpp.), «Salaspils: brīdinājums nākotnei» (2014, 106 lpp.) un «Arhitekts starp pagātņi un nākotni» (2016, 325 lpp.).

Arhitekts I. Strautmanis vienmēr sekoja sava laika aktualitātēm, kas allaž atspoguļojās arī viņa praktiskajos darbos. Taču tie nekad nebija pašmērķīgi vai virspusīgi «moderni». Arhitektūra profesora skatījumā bija organiska cilvēces kultūrvēstures sastāvdaļa, kas varēja būt kvalitatīva un pilnvērtīga tikai tad, ja sakņojās cilvēces pieredzē un kultūras vērtību uzkrājuma izpratnē. Viņa lolojums bija Latvijas Reģionālās arhitektūras akadēmija – profesionāla biedrība, kuras locekļi ir augsti kvalificēti arhitekti, kas devuši paliekošu ieguldījumu latviskās kultūrvides attīstībā un joprojām rūpējas par Latvijas arhitektūras tāpatības kopšanu.

I. Strautmanis vienmēr paliks atmiņā kā sirsnīgs, atsaucīgs un kompetents kolēģis, studentu iemīļots un cienīts mācībspēks, gādīgs ģimenes cilvēks un Latvijas kultūrvēsturē paliekošu vārdu ierakstījis zinātnieks, kurš visu savu mūžu veltījis savai mūzai – arhitektūrai.

Profesors Jānis Krastiņš
[Publicēts «Zinātnes Vēstnesis», 2017, Nr. 16]

ANDREJS STRAUTS
(30.08.1941–18.11.2017)

2017. gada 18. novembrī mūžības ceļos devās RTU Elektronikas un telekomunikāciju fakultātes dekāna vietnieks mācību darbā docents Andrejs Strauts.

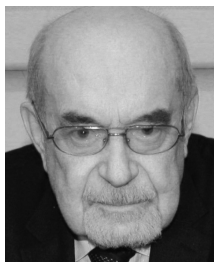
A. Strauts dzimis 1941. gada 30. augustā Rēzeknē. 1964. gadā beidzis Rīgas Politehnisko institūtu (RPI) un ieguvis inženiera kvalifikāciju radiotehnikas specialitātē. 1970. gadā beidzis RPI klātienas aspirantūru, 1972. gadā aizstāvējis disertāciju, iegūstot doktora grādu inženierzinātnēs.

No 1959. līdz 1961. gadam A. Strauts strādāja rūpnīcā «VEF» un, sākot no 1966. gada, – RTU.

Laika posmā no 1974. līdz 1980. gadam A. Strauts bija RPI Radiotehnikas un sakaru fakultātes (tagad – Elektronikas un telekomunikāciju fakultāte) dekāns. No 1984. līdz 1994. gadam – pildīja fakultātes Teorētiskās radiotehnikas (tagad – Elektronikas pamatu) katedras vadītāja pienākumus. Kopš 1999. gada līdz mūža beigām A. Strauts bija dekāna vietnieks mācību darbā.

A. Strauts vienmēr palīks kolēģu un studentu atmiņā kā sirsnīgs, atsaucīgs, studentu cienīts mācībspēks, zinošs kolēģis un rūpīgs ģimenes cilvēks, kurš visu savu mūžu veltījis RTU un Elektronikas un telekomunikāciju fakultātei.

RTU Elektronikas un telekomunikāciju fakultāte

ARNIS VĪKSNA

(25.02.1942–25.04.2018)

2018. gada 25. aprīlī mūžības ceļos devās izcilais latviešu medicīnas vēsturnieks, ilggadējs Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja darbinieks, Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) īstenais loceklis profesors *Dr. med. h. c.* Arnis Vīksna.

A. Vīksna dzimis 1942. gada 25. februārī Lubānā. 1966. gadā absolvējis Rīgas Medicīnas institūtu, 1971. gadā aizstāvējis medicīnas zinātņu kandidāta disertāciju. 1994. gadā viņam piešķirts Latvijas Medicīnas akadēmijas (tagad – Rīgas Stradiņa universitātes) Goda doktora nosaukums (*Doctor honoris causa*). 2001. gadā A. Vīksna ievēlēts par LZA īsteno loekli. 1969. gadā A. Vīksna sāka strādāt P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā, kur nostrādāja gandrīz 30 gadu. No 1998. gada bija Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes profesors, no 2011. gada pavasara – arī tās Medicīnas pedagogijas, ētikas un vēstures katedras vadītājs. Strādājot cītur un mācot mediķu jauno paaudzi, viņš nekad nesarāva kontaktus ar muzeju. 2015. gadā viņš atgriezās P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā, kur nostrādāja līdz mūža beigām.

A. Vīksna bija Latvijas Ārstu biedrības atjaunotājs un ilggadējs valdes loceklis, Latvijas Medicīnas vēsturnieku apvienības biedrs, ilglaicīgs tās sekretārs, apvienības prezidents (1993–1997). No 1996. gada Latvijas Zinātņu vēsturnieku asociācijas viceprezidents, ikgadējās Latvijas Universitātes zinātniskās konferences Zinātņu vēstures un muzejniecības sekcijas vadītājs. Sagatavojis ziņojumus visām Baltijas zinātņu vēstures konferencēm (1969–2017). Veselības problēmu dēļ 2010. gadā A. Vīksna uz 24. konferenci Tallinā neaizbrauca, tāpēc koppreferātu nolasīja viņa kolēģe M. Pozemkovska. Akadēmiķis personīgi nepiedalījās arī 26. konferencē Helsinkos (2014) un 28. konferencē Tartu (2017), taču ziņojumi tika sagatavoti. Pēdējais – par Tērbatas Universitātes pirmo rektoru G. F. Parotu un latviešu studentiem. A. Vīksna bija vairāku starptautisku un citu valstu medicīnas vēsturnieku asociāciju Goda biedrs.

A. Vīksnas galvenās pētījumu tēmas bija Latvijas medicīnas vēsture, it sevišķi medicīniskā izglītība Latvijā un Tērbatā. A. Vīksna atstājis

lielu ieguldījumu ievērojamu ārstu dzīvju, medicīnas pieminekļu, seno aptieku, slimnīcu vēstures, Latgales ārstniecības, Latvijas Sarkanā Krusta darbības, apdrošināšanas medicīnas izpētē. Nenovērtējams informācijas avots ir A. Vīksnas vāktie un apkopotie medicīnas jubilejas dati, kas vairāku desmitu gadu garumā viņa redakcijā iznāca ik gadu. Ar to palīdzību savu vietu medicīnas vēsturē, kurai nu piepulcējies arī pats autors, viņš atdeva ne tikai izcilajiem mediķiem un zinātniekiem, bet arī ierindas ārstiem.

Izracies cauri arhīvu kalniem un personīgi būdams pazīstams ar daudziem 20. gadsimta Latvijas ārstiem, A. Vīksna bija zinošākais un pieredzes bagātākais mūsdienu Latvijas medicīnas vēstures zinātnis, pie kura pēc padoma un konsultācijām vērsās daudzi jo daudzi. Viņš ir sarakstījis vairāk nekā 30 grāmatu un neskaitāmas zinātniskas un medicīnas vēsturi popularizējošas publikācijas, bijis daudzu medicīniska rakstura izdevumu redaktors un redkolēģiju loceklis. Vēl šā gada 17. janvārī, Paula Stradiņa dzimšanas dienā, muzejā tika svinīgi atvērta autora jaunākā grāmata «Pa profesora Paula Stradiņa mūža takām». Pēdējā grāmata, pie kuras A. Vīksna strādāja un tās iznākšanu diemžēl nesagaidīja, bija jau 1983. gadā izdotās «Dodot gaismu, sadegu» krietni pārstrādāts un papildināts izdevums.

A. Vīksna bija RTU zinātnisko rakstu 8. sērijas «Humanitārās un sociālās zinātnes» apakšsērijas «Zinātņu un augstskolu vēsture» (2002–2016) redkolēģijas loceklis. 2017. gadā viņš piekrita darboties RTU IVPK zinātniskā žurnāla «Inženierzinātņu un augstskolu vēsture» redkolēģijā, rūpīgi vērtēja rakstus un deva autoriem derīgus norādījumus.

Akadēmiķis bija daudzpusīgs un labi orientējās ne tikai medicīnā un medicīnas vēsturē. Viņam patika mūzika, literatūra, brīvajos brīžos viņš labprāt makšķerēja un sēņoja, priecājās par dēlu un mazmeitām.

Par savu nerimtīgo darbību medicīnas vēstures izpētē A. Vīksna saņēmis virkni apbalvojumu. Viņš ir Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks (2007), Paula Stradiņa balvas laureāts (1987), apbalvots ar D. H. Grindeļa medaļu (1995), saņēmis Latvijas Sarkanā Krusta apbalvojumu (2008) un Latvijas Ārstu biedrības apbalvojums «*Tempus homini*» (2009).

Jau dzīves laikā kļuvis par medicīnas vēstures leģendu, tagad A. Vīksna ir pievienojies Latvijas izcilo medicīnas darbinieku saimei debesīs un nu varēs tieši izjautāt aizgājušos kolēģus un aizsaulē rast atbildes uz tiem jautājumiem, kurus neizdevās noskaidrot līdz šim.

Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja
atbalsta fonda izpilddirektors Artis Ērglis,
Rīgas Stradiņa universitātes docente Maija Pozemkovska